

LAGAR OCH RÄTTSLÄGE

Denna bilaga är en kortfattad sammanställning av de lagar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd som bedöms vara av störst intresse vid arbetet med en VA-plan.

Plan- och bygglag (2010:900)

Plan- och bygglagen, PBL (2010:900) styr kommunens fysiska planering av mark och vatten i form av översiktsplanering och detaljplanering. Den innehåller också bestämmelser om byggande och bygglovsprocessen. Mark och vatten ska användas till det som de är mest lämpade och vid planering och byggande ska hänsyn tas till både enskilda och allmänna intressen. Till exempel ska lokalisering av bebyggelse ske med hänsyn till möjligheter för vatten- och avloppsförsörjning, utan att yt- och grundvatten påverkas negativt av föroreningar. Dessa ska ”lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet”. Planeringen för detta är ”en kommunal angelägenhet”.

Det är således ofrånkomligt att VA-förhållandena måste bedömas i samband med en översyn av en befintlig plan eller upprättande av en ny detaljplan.

PBL innehåller också regler om att bedömning ska ske om det finns behov att genomföra en miljökonsekvensbeskrivning.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Kommunens skyldighet att ordna allmänna vattentjänster

Den 1 januari 2007 trädde vattentjänstlagen, (lag (2006:412) om allmänna vattentjänster) i kraft och ersatte därmed den tidigare VA-lagen. Kommunens skyldigheter att ordna med allmänna vattentjänster står i 6§.

6 §

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen:

- 1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
- 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va- anläggning.*

Enligt praxis behövs det åtminstone en något så när samlad bebyggelse av 20-30 fastigheter som underlag för en allmän VA-anläggning. Men det finns också exempel på att betydligt mindre bebyggelsegrupper anses ha behov av allmänt VA, till exempel med hänsyn till miljön.

Den allmänna anläggningens huvudsyfte är att försörja fastigheter med VA för hushållsändamål. Även för industrifastigheter gäller bestämmelsen om en samlad bebyggelse i ett större sammanhang som grund för att bedöma behovet av allmän VA, liksom att behovet av vattentjänsten inte kan tillgodoses bättre på annat sätt. För ett rent industriområde bör fastighetsägarna i första hand lösa VA-frågan enskilt. Behovet av allmän VA i ett sådant område bedöms vara svagare än för motsvarande hushållsbebyggelse eftersom de har större möjligheter att lösa det bättre på annat sätt. För industriella behov av vattentjänster till exempel processvatten¹ eller rening av processvatten finns ingen skyldighet att leverera vattentjänster från allmänna anläggningar.

I några avseenden innebär den nya vattentjänstlagen förändringar jämfört med tidigare VA-lag gällande kommunens skyldigheter att ordna allmänna vattentjänster:

- Kommunens skyldighet att ordna allmänna vattentjänster (vatten, spillvatten, dagvatten) träder i kraft om det behövs för med hänsyn till skyddet för hälsa och miljö. Miljön nämndes inte i den tidigare VA-lagen miljöfarligasom enbart utgick från hälsoskyddet. VA-försörjningen har därmed ett uttalat miljöskyddsyfte vilket tidigare var en ”sekundär” effekt av den prövning av avloppsreningsanläggningar som ska göras i enlighet med miljöbalken.
- Genom den nya vattentjänstlagen har det reglerats att kommunen ska ha inflytande över huvudmannskapet, och ägandet av VA-anläggningen. Det är inte längre tillåtet att privatisera VA-anläggningar. Allmänförklarade (privata eller samfälliga) VA-anläggningar ska under en period på 10 år övergå till kommunalt huvudmannskap eller enskilt ägande. Driften av anläggningen kan dock köpas av privata aktörer.
- Kraven på särredovisning av VA-verksamhetens ekonomi är tydligare i vattentjänstlagen. Verksamheten får inte generera överskott eller underskott. Dessa måste balanseras kontinuerligt över en rullande treårsperiod. Om det finns underskott som inte reglerats efter tre år är kommunen skyldig att täcka detta (via skattemedel), överskott ska återbetalas till fastigheterna i VA-kollektivet.
- Lagen innehåller tydligare regler för dagvattenavgifter.

Avgifter

När en kommun erbjuder tjänster inom den kommunala verksamheten ska självkostnadsprincipen råda. Det innebär att brukarna inte ska betala mer än vad som krävs för att täcka kostnaderna för verksamheten. En kommuns VA-taxa bygger på samma principer. Att betala avgifter enligt en VA-taxa är tvingande om man har en fastighet som ligger innanför ett fastställt verksamhetsområde för allmän VA-försörjning. Ett verksamhetsområdes omfattning baseras på en bedömning att bebyggelsen inom området har behov av VA-försörjning.

¹ Processvatten är industrivatten avsett att användas i industriell tillverkningsprocess som råvara, t.ex. inom läskedrycksindustrin, eller som hjälpmedel, t.ex. inom massaindustrin

När det ska byggas ut ledningar för ett nytt verksamhetsområde och kostnaderna avviker från det normala och det i sin tur beror på så kallade särförhållanden för just det aktuella området kräver lagstiftaren att kommunen tar ut särtaxa för det nya området. Hur stor avvikelse som krävs för att det ska bli aktuellt med särtaxa är inte tydligt fastslaget i rättspraxis, men sakkunniga bedömningar brukar ligga kring 30 %.

Miljöbalken

Miljöbalken (1998:808) har som syfte att främja en långsiktigt hållbar utveckling som tar hänsyn till skyddsvärden hos natur- och kulturmiljön. Miljöbalken reglerar flera vattenrelaterade frågeställningar, varav de viktigaste är:

- Miljökvalitetsnormer och vattenförvaltning (kapitel 5). Här finns bestämmelser om hur EU:s ramdirektiv för vatten har inarbetats i svensk lagstiftning. Direktivet beskrivs närmare i eget avsnitt i detta dokument.
- Miljökonsekvensbeskrivningar (kapitel 6). Här finns bestämmelser om att miljökonsekvensbeskrivningar ska upprättas i samband med prövning av verksamheter och åtgärder, liksom i samband med upprättande eller ändring av planer och program enligt plan- och bygglagen.
- Skyddsområde för vattentäkt och annat skydd av vatten (kapitel 7). Skyddsområden kan bildas för mark och vattenområden som har behov av särskilt skydd. Det kan vara naturvärden, kulturvärden som behöver skyddas eller att ett område inte uppfyller en fastställd miljökvalitetsnorm. Bestämmelser om naturreservat och nationalparker liksom exempelvis strandskydd ingår i det här kapitlet. I arbetet med VA-planen är skyddsområde för vattentäkt av särskilt intresse.
- Bestämmelser om ”miljöfarliga verksamheter” återfinns i kapitel 9. Miljöfarlig verksamhet är tillstånds- eller anmälningspliktig. Utsläpp av avloppsvatten är en miljöfarlig verksamhet och regleras i detta kapitel.
- Bestämmelser om vattenverksamhet (kapitel 11). Även vattenverksamhet är tillstånds- eller anmälningspliktig. Vattenverksamhet är bland annat bortledning eller tillförsel av grundvatten, anläggningar och åtgärder i vattenområden (dammar, fyllning, pålning, sprängning, rensning med mera), förändring av vattnets djup eller läge, avvattning av mark.

Miljöbalken och avlopp

Enligt miljöbalken ska avloppsvatten tas omhand så olägenhet ej uppstår. Såväl innebörden av begreppen olägenhet och avloppsvatten definieras enligt nedan.

9 kap. 2 §

“Med avloppsvatten avses

- 1. spillvatten eller annan flytande orenlighet,*
- 2. vatten som använts för kylning,*
- 3. vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning, eller*
- 4. vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats.*

3 § Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.”

Miljöbalken definierar även i sitt nionde kapitel innebörden av miljöfarlig verksamhet:

9 kap 1 §

”Med miljöfarlig verksamhet avses

- 1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,*
- 2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller*
- 3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.”*

Den miljöfarliga verksamheten indelas i tre kategorier: A, B och C beroende på deras påverkan på miljön. Den som vill driva verksamheter med beteckningen A eller B måste ha tillstånd enligt miljöbalken.

En avloppsreningsanläggning med en anslutning av fler än 2000 personekvivalenter är en miljöfarlig verksamhet med beteckningen B enligt miljöprövningsförordning (2013:251). För att bedriva en sådan verksamhet krävs tillstånd från länsstyrelsen.

För mindre anläggningar dit vattentoalett är ansluten krävs tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Dagvatten från detaljplanelagt område, och som inte avleds för en eller vissa fastigheters räkning, är alltså avloppsvatten och därmed en miljöfarlig verksamhet. Det ska ledas bort och behandlas så att ingen olägenhet för människors hälsa eller miljön uppkommer. Det är förbjudet att släppa dagvatten till vattenområde utan längre gående rening än slamavskiljning, såvida det inte är uppenbart att utsläpp kan göras utan risk för olägenhet.

Naturvårdsverkets allmänna råd och handbok till allmänna råd

År 2006 publicerade Naturvårdsverket med nya allmänna råd vad det gäller enskilda avloppsanläggningar, NFS 2006:7. Dessa förtydligar de krav som ställs på enskilda avlopp. Bland annat talas om ”normal kravnivå” och ”hög kravnivå” för särskilt känsliga områden. Områden kan vara särskilt känsliga på grund av hygieniska faktorer eller att naturen i området är känslig. Enligt miljöbalken är det också förbjudet att släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse i ett vattenområde, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning.

Enligt NFS 2006:7 bör kommunen skapa förutsättningar för återanvändning av avloppsfraktioner², exempelvis genom att inrätta system för insamling, behandling och lagring.

2008 publicerade Naturvårdsverket med en handbok till allmänna råd, Små avloppsanläggningar 2008:3. Denna handbok ska ge stöd och vägledning vid handläggning av ärenden som rör enskilda avloppsanläggningar och har som syfte att komplettera de allmänna råden.

Vattendirektivet

År 2000 antog samtliga länder inom EU det så kallade ramdirektivet för vatten. Sveriges riksdag och regering beslutade att införa direktivet genom nationell lagstiftning vilket innebar en komplettering av miljöbalken samt en särskild vattenförvaltningsförordning (SFS 2004:660).

I Sverige bildades fem vattendistrikt. Nordanstigs kommun ingår i Bottenhavets distrikt. Samtliga vattenförekomster i landet har statusklassats och miljö kvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan beslutades i december 2009. Den generella miljö kvalitetsnormen är att vattenförekomsten ska ha uppnått god ekologisk status senast år 2015. Dessa miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram är bindande för statliga myndigheter och kommuner. Miljö kvalitetsnormerna beskrivs närmare i eget avsnitt i denna bilaga. Redovisning av statusklassning och miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster i Nordanstigs kommun, se bilaga 7.

Åtgärdsprogrammet för Bottenhavets vattendistrikt beslutades 16 december 2009. Vattenmyndigheten gjorde då bedömningen att det såväl tekniskt, samhällsekonomiskt och naturmässigt är svårt att uppnå god status till 2015 för de vattenförekomster som idag inte har god status, även om man omedelbart vidtar åtgärder. Vattenmyndigheten har därför fastställt miljö kvalitetsnormen god ekologisk status 2015 med ett tidsundantag (2021) för vissa vattenförekomster. God ekologisk potential är en lägre miljö kvalitetsnorm än god ekologisk status.

² Med avloppsfraktioner avses slam från avloppsreningsverk, slamavskiljare eller liknande anordningar som behandlar avloppsvatten från hushåll, eller från andra reningsverk som behandlar avloppsvatten med en liknande sammansättning samt, klosettwater, urin och innehåll i slutna tankar

Åtgärdsprogrammet innehåller åtgärder riktade främst till statliga myndigheter samt kommuner. Åtgärder ur Bottenhavets åtgärdsprogram:

32. Kommunerna behöver, inom sin tillsyn av verksamheter och förorenings-skadade områden som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön, prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

33. Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.

34. Kommunerna behöver inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk status och god kvantitativ status.

35. Kommunerna behöver tillse att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³/dag, har god kemisk status och god kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.

36. Kommunerna behöver utveckla sin planläggning och prövning så att miljö-kvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds.

37. Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna, utveckla vatten- och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.

Det är ännu inte helt tydligt hur dessa regelverk, åtgärder och miljö kvalitetsnormer ska implementeras i pågående verksamheter och vad som konkret förväntas av kommunerna.

Åtgärd 37 är det myndighetsbeslut som formellt sett utgör kravet på kommunal VA-planering.

Åtgärd 36 innebär att miljö kvalitetsnormen ska följas i varje enskilt PBL-ärende. Det innebär dock inte att varje planläggning eller varje lovbeslut ska förväntas leda till att normernas kvalitetskrav uppnås. En planläggning som medför en tillfällig försämring av yt- eller grundvattnets kvalitet bör kunna accepteras, men endast om försämringen inte innebär:

- att en vattenförekomsts statusklassificering sänks eller
- att kvaliteten i en vattenförekomst försämras i sådan grad, eller under så lång tid, att normens kvalitetskrav inte kan uppnås vid rätt tidpunkt³.

Hur åtgärderna ska finansieras är ännu inte klargjort. Dock ska samtliga kommuner och myndigheter den 22 februari varje år, med start 2011, rapportera vilka åtgärder som genomförts under året. Rapporteringen ska ske till vattenmyndigheterna. Den 22 december 2012 ska samtliga åtgärder i åtgärdsprogrammet ha vidtagits. Dock krävs det inte att de ska vara genomförda fullt ut. Vår tolkning av detta är att åtgärderna måste vara påbörjade inom denna tid.

³ Enligt Naturvårdsverkets förslag till Vägledning om tillämpning av miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten inom tillsynsarbetet.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Som en följd av implementeringen av EU:s ramdirektiv för vatten har miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten har förts in i svensk lagstiftning. Även dessa bestämmelser finns i Miljöbalken och Förordningen om förvaltning av kvaliteten av vattenmiljön (SFS 2004:660).

Status och miljö kvalitetsnormer för ytvatten

För ytvatten finns normer för ekologisk och kemisk status för sjöar, vattendrag och kustvatten.

Ekologisk status

Ekologisk status omfattar biologisk, hydrologisk samt fysikalisk-kemisk status (inklusive särskilt förorenande ämnen). Statusbedömningen är indelad i fem klasser. Hög- God- Måttlig- Otillfredsställande - Dålig. Bedömningen görs utifrån så kallade kvalitetsfaktorer som beskrivs i bilaga V i vattendirektivet. Det finns kvalitetsfaktorer för biologiska undersökningar av fisk, bottenlevande smådjur, alger och växter samt mätningar av till exempel näringsämnet fosfor och försurning. Hydromorfologisk påverkan (påverkan på flödet) ingår också i bedömningen av ekologisk status. Det sämsta biologiska värdet avgör statusen. Om det saknas biologiska undersökningar avgörs statusen av de övriga bedömningarna i klassificeringen.

Kemisk status

Kemisk status är bedömningen av miljöfarliga ämnen som finns i vatten till exempel kvicksilver, TBT eller bekämpningsmedel. Statusbedömningen är indelad i två klasser, God eller Uppnår ej god status.

Varje ämne har ett gränsvärde, en tillåten halt, som inte får överskridas. Om halten av ett miljöfarligt ämne för hög kan vattnet inte nå God kemisk status.

När det gäller kvicksilver och kvicksilverföreningar finns ett generellt undantag som gäller i alla vattenförekomster. Halterna för kvicksilver och kvicksilverföreningar har i samtliga vattenförekomster klassificerats som ”uppnår ej god kemisk ytvattenstatus”. Halterna bör inte öka till 2015.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer har beslutats som anger vilken status varje vattenförekomst ska uppfyll. Grundkravet är att god ekologisk status och god kemisk status ska uppnås 2015. För vissa vattenförekomster har tidsundantag till år 2021 beslutats.

Miljö kvalitetsnormer för grundvatten

För grundvatten finns normer för God kemisk status respektive God kvantitativ status. För att en grundvattenförekomst ska uppnå god status måste grundvattnet dels ha god kemisk status, dels ha en balans mellan uttag och grundvattenbildning. Vad som är god kemisk status finns inte beskrivet i EU:s ramdirektiv för vatten utan beskrivs i ett dotterdirektiv, direktivet för skydd av grundvatten.

För att god kemisk status ska anses vara uppnådd ska tre kriterier vara uppfyllda:

- grundvattnet ska klara EU:s kvalitetsnormer

- tröskelvärden för vissa ämnen får inte överskridas
- miljömässigt signifikanta trender får inte vara uppåtgående (det vill säga att grundvattnet inte får försämrats).

Tröskelvärden skiljer sig från kvalitetsnormerna genom att värdet kan variera. Varje medlemsland ska ange tröskelvärden för alla relevanta föroreningar. Det är möjligt att sätta ett värde för hela landet, delar av landet eller till och med för enskilda grundvattenförekomster. Man ska ta hänsyn till de naturliga bakgrundsvärdena för ämnena.

Miljökvalitetsnormer

Samtliga grundvattenförekomster har miljökvalitetsnorm att god kemisk och god kvantitativ status ska uppnås 2015.

Miljökvalitetsnormer för havsmiljön

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har tagit fram förslag till nya föreskrifter med miljökvalitetsnormer för miljökvaliteten i havet. Dessa kommer att gälla parallellt med vattenförvaltningens miljökvalitetsnormer när de antagits. Arbetet är det första steget i genomförandet av havsmiljöförordningen. Målsättningen med förordningen är att nå god miljöstatus i Nordsjön och Östersjön senast år 2020.

Det framtagna materialet innehåller en bedömning av det nuvarande miljötilståndet i de svenska förvaltningsområdena Nordsjön och Östersjön. En socioekonomisk analys, bland annat av samhällets kostnad för en fortsatt miljöförstöring, finns också med. I rapporterna fastställs även vad det är som kännetecknar det önskade tillståndet i havsmiljön, så kallad god miljöstatus. Miljökvalitetsnormer, som ska se till att god miljöstatus uppnås eller upprätthålls, har också tagits fram.

EG:s avloppsdirektiv

Rådets direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse kräver att avloppsvatten ska genomgå minst sekundär rening, det vill säga i normalfallet biologisk rening, och anger dessutom minimikrav för kvaliteten hos det renade vattnet. Direktivet är infört i svensk lagstiftning genom Naturvårdsverkets föreskrift SNFS 1994:7 med ändring 1998:7.

Avloppsdirektivets krav på hur kvävereningen ska tolkas har lett till en EU-dom vilken i korthet innebär att kväverening behöver byggas ut på reningsverk som ligger söder om Gävle med undantag av vissa delar av Sveriges inland.

Det marina direktivet

Europeiska unionen föreslog 2007 en integrerad havspolitik där frågor som till exempel sjöövervakning, havsplanering och olika strategier för utveckling av fiske och havsmiljö ingick. Förslagen sammanfattades i den så kallade Blå Boken. Det marina direktivet utgör miljö- och ekologidelen i denna havspolitik.

Det marina direktivet är en av de största satsningarna med bindande regelverk som antagits för att främja havsmiljön i EU. Huvudmålet är att senast år 2020 uppnå en god ekologisk status i haven. I regelverket finns 11 deskriptorer som beskriver vad eko-

logisk status kan innebära. De handlar överlag om ekosystemets struktur, funktion och processer.

Direktivet införlivades i svensk lagstiftning hösten 2010 i och med havsmiljöförordningen (2010:1341).

Havs- och vattenmyndigheten

Från och med 1 juli 2011 finns en nationell Havs- och vattenmyndighet (HaV). HaV är en systemmyndighet till Naturvårdsverket och lyder under Miljödepartementet. HaV har regeringens uppdrag att ta ett helhetsgrepp om havs- och vattenfrågorna, att öka kunskapen om haven, att hantera intressekonflikter kring våra hav och vatten samt finna en balans mellan olika intressen.

När Havs- och vattenmyndigheten, HaV, bildades innebar det förändringar i ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter. HaV har tagit över många av Fiskeriverkets tidigare ansvarsområden och stora delar av ansvaret för hav och sötvatten från Naturvårdsverket.

Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket har ett nära samarbete. I vissa frågor som berör både land och vatten behåller Naturvårdsverket ett övergripande ansvar, men expertansvaret för hav och sötvatten har gått över till den nya myndigheten. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna är inte helt klar utan kommer successivt att justeras en tid framöver.

HaV tar ansvar för att samordna den nationella vattenförvaltningen och att se till att insatser görs för att sjöar och vattendrag når god ekologisk status. De sköter miljöövervakning, EU-förhandlingar och andra internationella uppgifter, tillsyn och kontroll. HaV har bland annat ansvar för övergripande tillsynsvägledning för enskilda avlopp och vattenskyddsområden.

Naturvårdsverket deltar i miljöprövningen av stora reningsverk medan Havs- och vattenmyndigheten har ett särskilt ansvar för att vägleda kommunernas miljönämnder i deras arbete med miljöbalken och enskilda avlopp.

Nationella och regionala miljömål

Regeringen har beslutat om ett miljömålssystem bestående av ett generationsmål, sexton miljökvalitetsmål⁴ och arton etappmål⁵. Detta innebär att de stora miljöproblemen ska vara lösta till 2020. Av de nationella miljömålen är det främst sex mål som är relevanta för den kommunala VA-försörjningen:

⁴ <http://www.miljomal.se/>

⁵ <http://www.miljomal.se/sv/Hur-nar-vi-malen/>

Ingen övergödning	<i>Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.</i>
Levande sjöar och vattendrag	<i>Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.</i>
Grundvatten av god kvalitet	<i>Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag."</i>
Hav i balans samt levande kust och skärgård	<i>Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar."</i>
God bebyggd miljö	<i>Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."</i>
Giftfri miljö	<i>Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna."</i>

Länsstyrelsen i Gävleborg har beslutat att de nationella miljö kvalitetsmålen med preciseringar samt etappmål gäller också i Gävleborgs län. Det innebär att Gävleborg inte har några regionala delmål utan Länsstyrelsen arbetar med åtgärdsplaner. I framtaget åtgärdsprogram⁶ finns förslag på åtgärder för hur målen ska nås. De viktigaste åtgärderna som bedöms beröra VA-planen är följande:

⁶ <http://www.lansstyrelsen.se/GAVLEBORG/SV/MILJO-OCH-KLIMAT/MILJOMAL/ATGARDER/Pages/index.aspx>

Regional åtgärd	Miljökvalitetsmål	Koppling VA-plan
<p>Levande och vandringsbara vattendrag</p> <p>Åtgärda fysiska ingrepp så att länets vattenförekomster* uppnår god ekologisk status eller god potential. Vid åtgärder ska hänsyn tas till förekommande kulturmiljövärden.</p> <p>* Även vatten som inte är utpekade som vattenförekomster omfattas av åtgärden.</p>	<p>Levande sjöar och vattendrag,</p> <p>Hav i balans,</p> <p>Ett rikt växt- och djurliv</p>	<p>Dagvattenstrategi. Bygga bort vandringshinder i form av trummor.</p>
<p>Dialogsamverkan avrinningsområde</p> <p>I ett pilotprojekt ska minst 1 avrinningsområde ses över genom dialogsamverkan. I projektet ska alla förekommande aspekter beaktas, exempelvis: Biologisk mångfald, kulturmiljö, elproduktion, skyddsområden, markavvattning, förorenad mark, miljöpåverkande verksamheter, enskilda avlopp, avloppsbräddning från ledningsnät, dagvattenavrinning, sportfiske, friluftsliv.</p>	<p>Levande sjöar och vattendrag,</p> <p>Hav i balans</p>	<p>Principiellt intressant, men inte geografiskt bundet till Norden.</p>
<p>Samverkan för hållbar kust</p> <p>Utveckla samverkan för att nå ett hållbart nyttjande av kust och marin miljö i länet.</p>	<p>Hav i balans</p>	<p>Va-försörjning är viktig i samband med bebyggelse- och näringslivsutveckling</p>
<p>Bekämpningsmedel</p> <p>Minska användning av kemiska bekämpningsmedel i offentliga miljöer.</p>	<p>Giftfri miljö,</p> <p>Grundvatten av god kvalitet</p>	<p>Kan påverka råvattnets kvalitet.</p>
<p>Vägsaltanvändning</p> <p>Översyn av vägsaltsanvändning bör göras i tillrinningsområden till grundvatten som är viktiga för dricksvattenförsörjningen.</p>	<p>Grundvatten av god kvalitet</p>	<p>Kan påverka råvattnets kvalitet.</p>
<p>Kvalitetssäkring av avloppsslam</p> <p>Genomföra åtgärder för att kvalitetssäkra avloppsslam för att möjliggöra spridning på mark.</p>	<p>Giftfri miljö,</p> <p>Ingen övergödning,</p> <p>Ett rikt odlingslandskap</p>	<p>Direkt koppling till den allmänna avloppsverksamheten</p>